

Што ж гэта за акадэмік, які выступае супраць стварэння сапраўды нацыянальнага ўніверсітэта?!

Думаецца, многія чытачы "Народнай Волі" звярнулі ўвагу на невялікую карэспандэнцыю пад назвай "Які ж нацыянальны?", надрукаваную ў нумары за 9 чэрвеня.

О, дзівосы! Такое магчыма толькі ў сённяшняй Беларусі – каб рэктар галоўнай навучальнай установы быў супраць стварэння Беларускага нацыянальнага ўніверсітэта. Права на знішчэнне роднамоўнай сістэмы выхавання і навучання нікому не дадзена, у тым ліку і рэктару БДУ, акадэміку Нацыянальнай акадэміі навук Сяргею Абламейку.

Насуперак усім рэальным фактам ён заліваецца галасістым салаўём, сцвярджаючы, што БДУ "выдатна спраўляецца з роляй нацыянальнага ўніверсітэта". Ці можна гэтаму паверыць, калі абсалютная большасць выпускнікоў не з'яўляюцца носьбітамі беларускіх культурна-моўных каштоўнасцяў? У гэтым сэнсе мы не

маем аніякіх падстаў для параўноўвання нашых ВНУ з універсітэтамі хаця б той жа Расіі. Нашы вышэйшыя навучальныя ўстановы рыхтуюць не нацыянальна свядомую інтэлігенцыю, а нешта накшталт касмапалітаў, адарваных ад роднай глебы. Вось чаму яны так настойліва імкнуцца за мяжу, а ў сябе на радзіме так ахвотна папаўняюць "русский мир".

У любой краіне свету нацыянальны ўніверсітэт – гэта перш за ўсё ўстанова на нацыянальнай мове навучання. Нават звычайнаму абыякаму, не кажучы пра адукаваных людзей, і ў галаву не прыйдзе думка, што можа быць па-іншаму. Вы, спадар рэктар і акадэмік, можаце ўявіць, што ў Маскоўскім ці Санкт-Пецярбургскім універсітэце навучальна-выхаваўчы працэс праводзіцца не на "русском языке", а, да прыкладу, на кітайскім? Ваша хісткая аргументацыя, што, маўляў, у назве расійскіх універсітэтаў няма слова "нацыянальны", ёсць свядомая спроба

ўвесці ў зман зрусіфікаваных беларусаў. Там жа гэта слова не патрэбна, таму што яно ў сэрцы, мазгах кожнага рускага чалавека. Без гэтага не з'явілася б і сама ідэалогія "русского мира".

Ну а сцвярджэнне наконт таго, што стварэнне нацыянальнага ўніверсітэта ў Беларусі «працэс працяглы, шматгадовы і затратны», абвяргаецца нашай пазітыўнай практыкай пачатку 90-х гадоў XX стагоддзя. Ва ўніверсітэце, якім Вы, спадар Абламейка, сёння кіруеце, працэс паступовага, але мэтаскіраванага пераходу да нацыянальнага ішоў досыць эфектыўна. Як, дарэчы, і ў суседнім педагагічным універсітэце імя М.Танка, у якім яшчэ да заканчэння першай паловы 1990-х гадоў на першых і другіх курсах усе прадметы выкладаліся на беларускай мове! Яшчэ б два-тры гады – і наша краіна пачала б атрымліваць так неабходных ёй беларускамоўных педагогаў-настаўнікаў па ўсім

комплексе выхаваўча-вучэбнага працэсу. І гэта, звернем увагу, пад кіраўніцтвам тагачаснага рэктара – доктара гістарычных навук, прафесара Леаніда Ціханава, уладжэнца вёскі Малы Алонец Алонецкага раёна Карэльскай АССР, рускага па нацыянальнасці. Вось гэта і ёсць заўважны і незабыўны след на ніве маладой беларускай нацыянальнай адукацыі!

Лічым, не мае рацыі рэктар БДУ, калі задаецца пытаннем: а дзе ўзяць кадры? Падказваем: праблему можна лёгка вырашыць, калі сур'ёзна ўзяцца за "рамонт" усёй сістэмы выхавання і навучання. Наша пазіцыя грунтуецца на асабістым выкладчыцкім досведзе: адзін з нас выкладаў па-беларуску гуманітарныя прадметы, а другі – інфарматыку. Прыцягненне беларускамоўных педагогаў да выкладчыцкай працы ў нацыянальных універсітэты павінна стаць дзяржаўнай палітыкай. Іх выхаванцы будуць

прыкладам пашаны культурна-моўных традыцый Бацькаўшчыны, працуючы любой формы асіміляцыі, не выключаючы і русіфікацыю, якая так апанавала сучасную палітычную, інтэлектуальную эліту, падмінаючы пад сябе нават акадэмікаў.

Скажыце, якое ж трэба мець яшчэ больш высокае навуковае званне, чым акадэмік НАН Рэспублікі Беларусь, каб зразумець, што беларусам як паветра патрэбна ўвогуле нацыянальная вышэйшая школа, а не толькі адзін нацыянальны ўніверсітэт?

І да якога гэта часу беларусы з ласкі ўласнай дзяржавы будуць белаі варонай, пасмешышчам для ўсяго цывілізаванага свету? Няўжо ўсе мы разам з акадэмікамі канчаткова страцілі нацыянальны гонар і можам існаваць, толькі паразітуючы на чужых культурна-моўных каштоўнасцях?

**Леанід Лыч, прафесар,
Мікола САВІЦКІ, прафесар.**